

De attól, hogy valamit, ami a magyar kultúra fontos része, állandó feladata, a civilek végeznek el, attól még az állam nem rázhatja le magáról a feladatot, mint kutya a vizet: igen is finanszíroznia kell ezeket az alapfeladatokat, legalább annyira, mint azokat, amelyek elvégzése a saját kezelésében lévő intézményeken keresztül történik. Miféle igazságtalanság az, hogy bizonyos dolgok támogatáshoz, illetve nagyobb támogatáshoz jutnak csak azért, mert a megvalósulás egy állami intézmény fennhatósága alatt történik?! (Meg is fordíthatjuk: micsoda igazságtalanság lenne az, ha csak akkor jutna egy terület támogatáshoz, ha annak rendezvényei állami intézmény szervezésében jönnének létre?) A kultúra egyes szeleteinek ápolására intézményeket is eltart az állam, míg más kulturális területekre semmit nem áldozunk. Ideje lenne végre észrevenni, hogy az állam nem az állampolgároktól elkülönülten létező valami, nem azért van, hogy minduntalan fölējük és rájuk másszon. (Bár igaz, van ilyen társadalmi berendezkedés is. De nálunk még nem az a címszó van kiírva az egyre kevésbé vidám barakk fölél.) Igenis támogathat az állam oldalról is, és legfeljebb örömét fejezheti ki amiatt, hogy mások segítenek a munkákat elvégezni.

Még azt is könnyű belátni, hogy sokkal-sokkal olcsóbb és minden szempontból megnyugtatóbb megoldás az, hogy ha azok csinálják, akik értenek hozzá. (A siker amúgy is minimum megosztható, hiszen állíthatja a mindenkori fő-főhivatalnok, politikus, bárki, hogy „mi finanszíroztuk”, hiszen a főtámogató például az NKA...)

És persze ott a jogos kérdés, hogy tudja-e egyáltalán a mindenkori hivatal, hogy mit és hogyan kellene a gyermekszínházas területén tenni? Hát honnan tudná! Sok lépcsőben leépítette a maga rendszerét, abban a gyermekszínházaszhoz értő szakember nem sok maradt (vannak még néhányan, de ezt ma már lassan különleges esetnek tekinthetjük). Persze, fel lehet kérni majd valakit. (Jellemzően a mi területünkön „egyemberes” játékokat játszott az utóbbi időkben az állam: egy-egy ember kapott felkérést olyan ügyekben is, ahol egész szakmának kellett volna összedugnia a fejét. Azt pedig már jó néhányszor igazoltuk, hogy ha a szakmáról van szó, akkor bizony képesek vagyunk félretenni minden mást.) Ha pedig az előzők végiggondoltnak, akkor vissza a feladóhoz: úgyis ott kellene, hogy kikössön a mindenkori hivatal, ahol most vannak a gyermekszínházasra vonatkozó szervezési döntések, és ahol most van a munka.

Úgy meg aztán végképp nem kéne belenyúlni szakmai ügyeinkbe (hivatalosan, felülről), hogy nem is jó az, amire azt mondják, hogy legyen nektek jó! Hallhattuk már tavaly nyáron: minden megyéből tovább kellene juttatni valakit, akkor is, ha sokkal gyengébb, mint más megyéből a harmadik-negyedik stb., mert az lesz majd aztán fejlesztő hatású, de nagyon. Az ilyen kezdetleges elképzeléseket már régen kinőtte a gyermekszínházas. Szervezési rendben kipróbáltunk már minden olyant, amiről a hivatalban az ügyel foglalkozó új munkatársaknak fogalmuk sem lehet. Azt is ismerjük, amit majd ezután tíz év múlva találnának ki. És nem azért, mert annyira okosak vagyunk (azok vagyunk, persze), hanem mert volt rá egy-két évtizedünk.

Találkoztam egy szinttel lejjebb, egy megyei rendezvényen hasonló „jelenséggel”: ott voltak a befogadó intézmény munkatársai is, de magát a rendezvényt nem ők szervezték, hanem a megyei művelődési intézet vagy központ szakemberei. Akik történetesen színházas-dramás végzettséggel és tudással bírtak. Náluk jó kezekben volt a gyermekszínházas adott évi megyei találkozót. De ez tavaly volt! Persze, mára már kirúgták őket, nem kell annyi ember (nem voltak sokan), és lehet, hogy nem kell a dologhoz annyira érteni.

Hát, csak tessék odaadni azt a pénzt, ami erre a területre jár – igen, a civileknek! És tessék örülni is annak, hogy jól dolgoznak!

A támogatás pedig jár.

Nem adható, hanem jár – ennek a területnek is. Alanyi jog egy gyerek számára az, hogy játszhaszon. És igen, az is, hogy színházaszon. Ez nem valami úri praktika. Állam bácsi, ezt neked is tudnod kell, talán nem is véletlenül emelked be a drámás képzést a tanterveidbe (ezt egyébként jól tették a nevedben azok, akik téged kb. 18 évvel ezelőtt irányítottak, azok is, akik a Nat újabb és újabb revíziói esetében azóta is rendre fontosnak gondolták, és benne hagyták).

(A szerkesztő)

A Gyermekszínházas (nyílt)levelek 1-2. része megtalálható a drama.hu oldalon (<http://www.drama.hu/node/438>).

Mert nem lehet, hogy ne legyen...

„Hogy változol világ, és benned én is...” – rémlik fel bennem egy hajdani előadás, amelyben éppen akkor versekből építkeztünk, így csináltunk színházat. Régen volt. Ám a sorok ma is enyéim, mint ahogy annyi más vers, szöveg, előadás, fesztivál, siker és kudarc, és újrakezdés – emberformáló élményként.

Manapság, amikor a környezet és a kultúra változásai sok esetben a silányság, az eldobható minőségű dolgok felé terelnek, még fontosabb tudni, hogy vannak értékeink, amelyek nem évülnek el. Mert ki gon-

dolhatná, hogy a színház csodája mulandó, ha évezredek bizonyítják, hogy emberi szükséglet, s a világ megismerésének legnemesebb eszközei közé tartozik.

Minden változik körülöttünk, így még nagyobb figyelmet és megbecsülést érdemel az, ami a folytonosságot jelenti.

Ilyen a mi fesztiválunk is, az ez évben éppen 100 éve született Weöres Sándor nevével közismertté lett gyermekszínházi találkozó. Életrevalóságát nem lehet eléggé dicsérni. No meg persze a szervezők hihetetlen kitartását, alkalmazkodókészségét az állandóan változóhoz, az együttműködések, támogatások folytonosan összeomló és megújuló rendszeréhez; azt a sok-sok háttérmunkát, erőt és akaratot, pedagógusét, gyermekét, szülőét, hivatalnokét, civilét, amely összeadódva végül most is megteremtette a lehetőségét a folytatásnak.

Örömmel jelentem hát, hogy „A Weöres” él, még mindig, és reméljük, még soká! Mert színházat csinálni jó, gyerekkorban megismerkedni ennek varázsával, felejthetetlen benyomás. Embert alakító ereje, közösség-, személyiség- és kompetenciafejlesztő hatása hihetetlen! Kibontja a rejtett képességeket, a „rossz”-ból ügyeset formál, a deviánsból együttműködőt, a játszóból pedig boldogot.

S igazán nagy szükségünk van erre: megélni a boldogság tünékeny pillanatait!

Debrecenben, a fesztiválnak két évente helyet adó városban, csupa boldogság lesz; átszellemült arcú játszó, önmagukról és a világról valló gyerekek, éles szemű és érzékeny kiskamaszok, és nagyszerű játékukba belefeledkező nézők. Két napra megpihenhet a lélek is a következő küzdelmek előtt, remélve, tudva, hogy lesz folytatás... Mert az nem lehet, hogy...

Mert nem lehet, hogy ne legyen gyermekszínházi találkozó.

Tóth Zsuzsanna

(Megjelent a debreceni Országos Gyermekszínházi Fesztivál műsorfüzetében.)

Megyei bemutatók

Zsűritagjainktól a megyei bemutatókat megelőzően levélben kértük, hogy számoljanak be a találkozóról mint eseményről. Nem az előadások szokásos elemzését vártuk tőlük, sokkal inkább azt, hogy írásaik alapján képet kaphassunk és adhassunk arról, hogy hol, milyen módon, milyen rendben szervezik az országos gyermekszínházi találkozó megyei bemutatóit.

Természetesen nehéz a beidegződések ellenében dolgozni, nem véletlen, hogy sokan nem tagadták meg önmagukat, és az egyes előadások részletes alapos elemzését küldték el. Azt tesszük közzé, amit kaptunk. Vegyes a kép: van olyan beszámoló, amiben kevés előadástól sok szöveget kaphat az olvasó, és olyan is, ahol ennek a fordítottjaként sok előadástól szólva is inkább csak hangulatjelentést adunk. (Egyetlen bemutató esetén nem tesszük ezt: a budapesti események közül most csak a regionálisról írunk) Azt nem is reméltük, hogy a regionális bemutatók mind egyikéről is kapunk beszámolót: mégis ez történt...

Fontos: kollégáink mindegyike „anyagi ellenszolgáltatás nélkül” írta meg tapasztalatait.

(KL)

Baranya megyei találkozó

Pécs, 2013. április 6.

Évek óta a Szivárvány Gyermekház ad otthont Baranya megyében a megyei fordulónak. Korábban az intézmény maga, de néhány éve – így 2013-ban is – az Apolló Kulturális Egyesület vette gyámság alá a rendezvényt. Ez több szempontból is kihívást jelent. Az ország más területeivel való összehasonlítás során azt a konklúziót vonhatjuk le, hogy Baranya megyében meglehetősen kevés csoport vesz

részt a találkozón. Ez tulajdonképpen teljesen indokolatlan és érthetetlen számomra. Olyan megyéről van szó, amelyben hagyományai vannak a drámás munkának, és a színházi élet is erősebben képviseltette magát korábban –, illetve teszi ezt az idősebbeknél: a diákszínházi életben. (Az okok között érdemes lenne azt is vizsgálni, hogy a Társaság mit tett a helyzet javításáért és kialakulásáért.)

Az Apolló nem rutintalan a fesztiválszervezésben. Mivel a művészeti iskolájuk és társulatuk működéséhez is szükséges a szervezői profizmus, ezt a gyakorlatot könnyen ültetik át erre a találkozóra is. Most fiatal kollégának, Szalai Ádámnak adódott lehetősége az érvényesülésre: több feladata is volt a rendezvényen, a szervezés mellett időnként a konferanszié funkciójában, illetve csoportvezetői minőségben is helyt kellett állnia.

A helyszín a Bécsy Tamás terem, mely kamarajellegével szerintem ideális játszóhely a csoportoknak. Korábban láttam előadásokat az épület nagytermében is, de azt szinte lehetetlen „maradék nélkül” jól használni színházi tevékenységre.

Hét előadás nevezett, ebből öt az Eck Imre AMI produkciója – ez az adat önmagában is sokat mond az Apolló tevékenységéről. Mivel a művészeti iskolások bemutatója túlmutat a Weöres találkozón, egyfajta intézményszakmai bemutatóvá is vált a rendezvény, ami egyáltalán nem jelent problémát, csak a nap menetét befolyásolja egy kissé. Az előadásokat a meghirdetett időpontok szerint mutatják be. A megvalósulás azonban gyorsabb tempót diktálna, hiszen az adatlapokon, a csoportvezetők által megadottaktól eltérően rövidebbek az előadások, és jóval kevesebb átállási idő is bőven elegendő lenne. Azonban nehéz eltérni a kijelölt időpontoktól, mert a közönség, a